„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sve ljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 38. Volosko-Opatija u četvrtak 19. rujna 1901. God. II.

Andrija Marija Šterk.

I trudne se oči Njegove zaklopile za uviek — a duša se vinula iz izpaćena tiela i odlećela u zlatne visine — k Svevišnjemu Bogu, kome je tako vjerno, tako odano služila.

Dobroga našega biskupa nema više — on se je prekjučer u 9 sati u jutro odielio od nas tiho, mirno i spokojno — onako tiho, mirno i spokojno, kako je i živio!

Dobri i blagi mučenik!

Dà, mučenik bijaše On — jer su gorke i težke bile muke i boli Njegove. A tim mukama i patnjama krivo je bilo Njegovo srdce, ono Njegovo veliko srdce, koje bi bilo hćelo da obuhvati cieli sviet, sve ljude. i prijatelje i neprijatelje svoje i naroda svoga. Jere kao što nekoč palestinski židovi proti Isusu, tako su proti našemu biskupu radili i postupali tršćanski, talijanski židovi, kojima se priključili i kršćanski — katolički farizeji. Oni nisu mogli oprostiti našemu biskupu, da u Njemu teče hrvatska krv, oni Mu nisu mogli oprostit to što je On toj svojoj krvi ostao do svoje smrti odan i vjeran.

I napadali ga i proganjali, i psovali ga i ružili, i mučili su ga i na križ muke razapinjali — a On je na sve to odgovarao dobrotom, ljubavlju — p o p u š t a n j e m dušmanima našim.

A to popuštanje pogadjalo je u srce nas — i mi smo bili radi toga i sami mučni, bili smo nezadovoljni. A nevoljni biskup je to dobro znao — a to ga još većma mučilo.

I tako je prolazio njegov starački život — sumoran, mučan i tužan život.

Od tuda i crv, koji ga je podgrizao, dok ga nije posvema raztočio i uništio.

I klonula je trudna glava Njegova — i njega nestaje sa svjetskog poprišta, sa arene u kojoj se neprekidno bije ova naša borba za život il smrt — sa arene, na kojoj on nije održao ni jedne pobjede.

U njega nije bilo odlučnog duha, ni jakosti temperamenta kao u Velikoga njegova prijatelja Jurja Dobrile — ne, on nije bio stvoren za borbu u koju je on zalazio jedinim oružjem — srcem svojim — koje mu je bilo i jedina obrana.

Slabašni štit — ono Njegovo srce — prvi neprijateljski hitci zgodili ga usred njega.

I on je pao — pao je kao dobar čovjek, odličan um — uzoran pastir stada svojega.

Pao je kao Hrvat — shrvan ali ne slomljen.

Velika sjena njegovog divnog prijatelja Jurja mora da je s njime zadovoljna — i smirena je poletjela u susret Njegovoj dobroj duši, koje jedini grieh bila je velika dobrota.

I mi stojimo pred otvorenim grobom našega pastira i zabrinuti, zamišljeni gledamo u budućnost, za koju ne znamo što nam sohom donosi.

Danas kao nikada do sada mi stojimo pred tim strašnim i po nas odsudnim pitanjem. I srcem i dušom punom bolnog čeznuća, dubokog pieteta mi gledamo za sjenom, koja izčezava — izčezava u času, kad bi trebalo da bude tu uz nas i s nama. Ona je sada daleko od nas — mila sjena, ona je sada na Mjestu, gdje se znade, koja nam je dosudjena kob. I tješi nas misao, da je sada na onom Mjestu jedna duša više, koja će za nas govoriti, koja će se za nas moliti. A dobri Bog, koji tako silno voli dobrotu, ljubav i mir — On će čuti molbu svoga biskupa i tko zna — možda će i nama jednom biti bolje, možda će i na naša vrata sinuti zlatno sunce ljepše sreće.

I za to u ovom skrajnjem času, kada nam zvonjava naših zvona navješta, da mi nemamo više svoga pastira, u tom svečanom trenutku uzdižemo i mi pamet našu k dobroj duši nezaboravnoga Biskupa, i klanjajuć se pred Njegovimi mrtvimi ostanci kličemo iz dubine naših duša:

Dobri naš Vladiko, neka duša Tvoja nadje u grobu onaj mir, koji Ti je za života zloba ljudska otimala, neka Svjetlost vječna sveti Tvojemu čistomu i slavnomu duhu! Spomeni se nas, sjeti se sred vječne slave i Tvoga ubogoga naroda, koji Ti blagoslivlje ime i uspomenu Tvoju, i moli vječnoga da bude Tebi blag i dobar, kako si Ti bio svome narodu . . .

Slava Tebi biskupe dobri!

87

Storimo kako i Menelik.

Glasoviti Guglielmo Ferrero, va svojoj lepoj knjige „il militarismo“ napisal je ove besedi: — L' Italia non sarà mai capace di questa ricostituzione morale, se non capirà che un popolo, come una famiglia non puó vivere sempre di debiti. S drugemi besedami to znamenuje, da z Italije ne će nikada niš bit, ako ne bude spoznala, da jedan narod, kako i obitelj ne more vavek život od dugi“.

I va istinu Italija je kako i Krstić sva do grla va dugeh i kako mora njemu jedna tuja baba kupovat stomanji i mudandi — tako mora i Italija s tujemi beči kupovat i ono ča njoj je najveć za potrebu.

Mizerija je tamo upravo strašna — kako nigdere drugde — tamo se dogadja i to, da ljudi store budi kakovo zlo, samo da ih oblasti zapru va pržun, kade će se budi kako prehranit. Kmet nima tamo ča jist — on se hrani s najblatnijimi stvarami samo da ne pogine od glada, a sam Dante Alighieri nam poveda, da je neki Ugolino zaklal svu svoju decu i od glada jednega po jednem pojil. (Inferno — canto V.) I dogadja se, da od silne dešperije ljudi ne znaju ča delaju — oni mahnitaju, hitaju se na najskrajnja, strahovita dela: ubijaju desno i levo, ubijaju kralje i cesare i glavare i ministre, zač misle da će njim s tem ča bolje bit I nigdere kako va Italije ne uspevaju razbojniki, banditi, lupeži i briganti.

A ki je temu kriv? Ki drugi ako ne gospoda talijanska. To vidimo i va Istre. I puli nas su gospoda zatrla kmeta, zač su mu od vavek otimali z ust zalogaj, samo da njim ostane veći kraj. I tako se je dogodilo, da je kmet ostal pusti siromah, dokle se je nekoliko markezi i conti na drugoj strani Istre obogatilo i okožilo na račun nebogega našega siromaha. Kako se vidi Talijani su svagde jednaki: češ va Italije ale pak va Istre. Va Italije su još huji, zač njim tamo goveran dava velu slobodu, da moru delat ča ih je volja, dokle ovde puli nas v Istre goveran im ne pusti da previše diguu krila i za to bi ta gospoda rada, da mi spademo pod Italiju. Tamo bi i oni imeli veću slobodu, pa udri po našem siromašnem kmete, kega su i onako već do kraja ogulili.

Italija propada — ona se ne more već dignut nikada, zač ju izjedaju dugi Otela se je pomoć va Afrike — va Abisinije, i ogajufat sve ča imaju Abisinci boljega i dražega. Nego tu njim je pred malo let junački abisinski Cesar Menelik, zasvetil jedan takov vritnjak, da ih i sada još srbi. Prosim Vas, talijanski jenerali, ki su k njemu prihajali kako gosti pokrali su mu stotinu lepeh stvari, tako da se je najzada razjadil i odlučil ih sveh protirat od svojega cesarstva. Živio Menelik!

Kada im se to ni posrećilo, obrnuli su svoje oče na Albaniju misleć da te va njoj nać ono bogatstvo, ko njim fali. Nego naš goveran njim je na vreme pokazal zubi i oni su se sramotno povukli nazad.

Nego oni već od puno let delaju potajno, da bi va njihove ruki prišla Dalmacija, Istra, Trst, Gorica i Tirol. Te zemlje bi oni radi — da moru onputa va nje naselit svoje ljude, a naš puk neka gre onputa trbuhom za kruhom va Ameriku, kamo sada hojevaju Talijani svako leto na tisuća i tisuća njih. —

A mi? Ne pustimo se zaslepit od nikoga i ničesa: dobro pazimo i gledajmo, ča se okole nas dogadja, da nam jedan lepi dan, kad se mi budemo najmanje nadali talijanski vrazi ne provale na jedanput va našu zemlju kako su ono na lupežki način provalili va naš kolegij od sv. Jerolima va Rime. A ako bi ih pak ča natentalo da pridu k nam z namerom, da nam zamu ovu našu zemlju, spomenimo se, da je sloboda najdraži i najlepši dar božji, pak ne gledajuć ni levo ni desno, storimo kako je storil i Menelik; dajmo vragu vritnjak, pak ga z gorum kopiti prekombrčimo va more, kako su ono učinili leta 1866 i naši slavni dedi i oci tamo dole pod slavnim Visom.

Dopisi.

Iz Bodulije. Na početku ovoga miseca je bil na Veji sabor crikveni, na komu su popi zajeno s biškupom odredili ča im se je videlo dobro i koristno za njihovu biškupiju a tako su odredili va isto vrime, ke plovanije imaju pravo na glagoljicu a ke nimaju. Ovih zadnjih je samo 6, a druge su sve glagoljačke, med ovimi je i Baška.

Naš zemaljski odbor, takozvana Junta va Poreču, je telegrafal šarenjačkim komunom vejske biskupije, da po telegrafu proteštaju va Rim kuntra onemu ča bude odredil za glagoljicu crikveni sabor va Veji. Temu telegrafu slavne Junte, koga je podpisal ašešor cresanin Keršić, ki je znal kako se more ve letu gospodinovom 1895. za niš putovat va Loret po vaporu koga su popi kaparali i platili, tomu telegrafu su se vejski popi sladko nasmijali i od veselja su ga još poslali na „Našu Slogu“ va Pul, da se i drugi ljudi malo nasmiju — našoj slavnoj Junti.

Vidili su va „Našoj Slogi“ ta telegraf dva baščanska mačka, Dević-Lolić i plemeniti Nobile, i rekli su da valja proteštat.

— Kuntra čemu? — pita Abram.

— Kuntra glagoljici —' govori Dević.

— Ma va Baški je bila uvik glagoljica — prigovori Nobile,

— A zač nisu popi rekli pasanu subotu vičernju? — pita Dević.

— Dunke rekurimo — pristane Nobile.

— Ma koša non kapi, makaki, da ako bi ju bili rekli, da bi ju bili uvik rekli glagoljski a ne latinski? — će reć Abram.

— No importa, almeno te oni od Parenca vidit, da se čagod movimo i da ne spimo — odgovori Dević.

— Se intende morremo rekurit zač za to, bo ako ne rekurimo, neće nam Junta šoldi poslat za balotacioni — kunfermiva Nobile.

— Štupidi, ma no vede, da se šporkivate kako i zi Botom, i da mesto branit latinski zajik vi branite glagoljski? — jadi se Abram.

— Taže vu, bon de bastonar la dona, vu non kapi — prigovara Dević.

— Ti ga rajon, proteštemo — zaključi plemeniti Nobile.

I odredili su proteštat na Juntu, da zač se va Baški ni rekla sobotu glagoljska večernja. To su mački, kako vidite pametni i mudri. Ala Nobile, plemeniti Nobile!

Iz Omišlja. Omišalj i Junta. Leta 1899. na 1. otobra br. 3159 primilo je naše občinsko poglavarstvo dopis va kom mu se javlja, da je c. kr. Ministarstvo poljodjelstva svojim dekretom od 2. setembra 1894. bi. 1178 naložilo bilo šumsko-tehničkomu odjelu da pregleda močvare va Omišaljskom jezeru i lugih i da učini prikladne predlogi za sanaciju vodenih prokoračenja. Po izvešću podnesenom od strani rečenog šumsko-tehničkog odjela c. kr. Ministarstvu poljodelstva došli su va obzir za izvrševanje poduzeća dva dvobira, najme iskopanje jednoga otvorenoga prokopa za odtok zi Jezera va morski zaljev „Beli kamik“, aliti gradnja jednoga tunela skroz brežujki, ki leže mej Jezerom i morem u svrhu odvoda Jezera. Potrošak toga poduzeća bil je proračunan na 76.000 kran.

Ministarstvo uzev va obzir zdravstvene koristi, ke će se isušenjem Jezera bezdvojbeno pokazat stanovnikom občine Omišajske uvidilo je, da je izvedenje prosušenja Jezera svakako potrebito.

Ova promišljavanja bila su od Logotenence po nalogu rečenog Ministarstva saobćena Zemaljskom odboru ili Junti va Poreču radi financiranja na podlozi zakona od 30. 6. 1884. d. z. l. br. 116, pak sa svim tim se je rečeni odbor za dopisom od 15. 8. 1889. br. 1938. izjavio, da se ne more obvezat s nikakovim doprinosom za pretreseno poduzeće.

Bezobraznog li odgovora; za presušenje našega Jezera nima Junta šoldi, ma za podvignut va Pazinu ne potrebitu prkos-gimnaziju imala je prontih odmah i tisuć, za protuzakonito ponašanje kod izbora za to ima šoldi, za širenje iredentizma i podupiranje kojekakvih potepuha i izdajica nadje i ima odmah novca; ali dà — Omišljani su Hrvati — gospoda Talijani na Junti misle, ča je nas briga za vaše Jezero, stalo je nam, ča vas radi Jezera pohajaju febri i druge slabosti kako posledice ovih.

Junta ni otela, da prigodom posušenja Jezera bude mogal i Omišljan na svom pragu doma ča god zaslužit. Ma ako bi bila sigurno znala, da će se pri tom delu zaposlit talijanske Kalabreze sigurno bi Junta bila dala šoldi, a da pomore gladnim talijanom! Ali Omišljanom ne smi se dat dobitka, ne — maćeha Junta — voli, da Omišljani idu ostavjajuć doma svoju dragu ženu i milu dičicu, daleko od svoje hrvatske domovini va tuji svit, da se bore kuntra silnim morskim valom i kuntra svim neprilikam i tegobam, ke ih susriću na tom njihovom putu. Stalo je njim, ako daleko va tujem svitu zaglavi otac mnogobrojne obitelji, ni njih briga za tužnu doma ostalu udovicu i nejaku dičicu. Ne, za presušit Omišaljsko jezero ni imela Junta šoldi, ma za prkos-gimnaziju va Pazinu bilo je prontih i tisuć. To se zna, Omišljani Hrvati — ne dajmo njim niš, učinimo raje prkos-gimnaziju, va njoj odgajajmo dicu va iredentistično-talijanskom duhu, ovoj dici kad odrastu, ustupit ćemo neša mesta neka i oni nastavljaju delat kako i mi.

Neka neka gospodo prit će i vam crni petak, ali ako mislite, da ćete tako prit do cilja varate se jako, s takovimi deli vi nas samo raspaljujete, pa budite uvereni da proti takovom postupanju mi ćemo se borit i s zubi i s nohti. Kad znate prkosit vi, znamo i mi i mi znamo vraćat šilo za ognjilo; ali Jude i izdajice svoje hrvatske narodnosti ne ćemo bit nikada.

Mi se Omišljani sokolimo i niš ne očajavamo u ovih letih boli i tuge, već polaležemo nadu va Boga i sami va se, a niš ne čekamo od onih, ki su na vlasti, da nas svojum vlašćum uniščuju i tlače. Neka vam bude na čast! Ali svaka sila je za vrimina a mi se tišimo, aš je veličina našega naroda ipak tolika da će moć odolit svim neprijateljskim navalam i da uz svu vašu lukavost i otimanje će ipak naš Omišalj ostat verno uz Boga i Hrvate — on propast neće!

N. T.

Iz Rigenberga (Njemačka) 12. 9. 1901. Štovani gospodine uredniče! Danas smo predali materi zemlji mrtve ostanke nezaboravnoga nam druga Viktora Mohorovičić iz Jušići kbr. 47. Pokojnik je navršio uprav 22 godine i jedan dan, kad je nakon kratke bolesti ispustio Bogu svoju dušu.

Bio je veoma miroljubiv mladić a k tomu i šparan. Žalimo, što nam ga je tako rano nemila smrt ugrabila daleko od svoje domovine jer je bio iskreni Hrvat a mrzio je one Kastavske izdajice a najvećma talijanskega bedintara patera Krstića i svu njegovu kumpaniju.

Imao je liep sprovod jer naš Baumajster Christian Marsch iz Milspe činio je svi njegovi delavci, da su išli na sprovod. Smo se svi morali nać danas na 9 ur pr. podne pred njegovim stanom. Onde je zibrao 6 mladića, koji će mrtvaca nest a dva koji će nosit venac, koga je on sam kupio; zatim smo se odputili k bolnice u Gavelsberg i onde su već bila pripravna mrtvačka kola u koja su ga nosioci položili i onda je krenuo sprovod put groblja.

Za lesom je išao najprvi naš Baumajster, posle mi dvojica onda nosioci vienca, onda sin i zet od Baumajstera odjeveni u crno posle ostali zidari i radnici. I tako smo ga sproveli do groba; na grobu je učinil župnik jedan lepi govor i onda smo se pomolili svi skupa za njegovu dušu i ostavili ga daleko od svoje mile nam domovine i sladkoga našega hrvatskoga jezika koga je on jako ljubio. Pokoj mu plemenitoj duši!

Josip Kinkela. *Vinko Jušić.*

Iz Rovinjskog sela. Cenjeni gospodine redaktore! Prava je istina ča ste neki dan pisali va „Narodnim listu“ iz našega sela. Skoro svaku nedilju dojdu u naše selo rovinjski Kalabrezi, nose salama (od mačjega mesa), bire, sira i vina i s tem naš puk mame. Ja neznam za što se to dela. Morebiti da su vreda izbori za istarski sabor. Kalabrezi varaju puk da ako držimo s Hrvati, da ćemo pasti pod Hrvatsku i da ćemo plaćati na vokna i na dicu, i da ćemo glad patit pod Hrvatima. Naš puk ni tako bedast da bi njim veroval jerbo zna da Hrvati v Istre brane samo naš materinski jezik i našu krv, koju bi Talijani hteli zatrt; puk zna da Hrvati ne išću drugo nego da budu u svojoj kući gospodari i da ostanu na vik virni našemu Cesaru i Kralju. *Ako bi Hrvati z Istre delali za spast pod Hrvatsku i ako je tamo huje nego puli nas onputa bi i svim Hrvatom z Istre bilo huje, pak ne bi bili tako bedasti da sebi slabo žele.* Zato je vela bedastoča ča nam Talijani s Hrvatskom straše.

Mi njim to ne verujemo a verujemo i znamo da bi nas oni hteli spravit pod Italiju, kadi se od glada krepiva. Neću reć da ni mrež nami kakova kukavica tako zalupana da njim veruje al većina našega puka pozna njihove laži.

Ovde u našem selu su dva tri mladići ki su progonjeni od vraga talijanskoga kako je bija progonjen naš Isukrst odi žudeji. Vi gospodin redaktor ne morete ni pomislet kakovu borbu moraju podnašat naši ljudi u Rovinjskem selu za naš narod, za našu slovinsku krv. Nu svejedno ufamo se, da te propasti talijanske propalice samo ako Bog poživi naše mladiće.

Bože dobri daj njim kripost, da bi skupili naš rod i da bi si dali bratske ruke i svi da bi rekli: Živio hrvatski rod, živila hrvatška zastava, živila naša presvitla habsburska kuća! živio naš Franjo Josip I!! (Samo budite braćo složni i ne dajte se varat od talijanskeh čarlatani, pak ćemo seguro doživit talijansku propast op. ured.) Vridni čitatelji! Morda Vam je poznato, da su naši rovinjski „furbi“ učinili u selu Sošić jenu talijansku školu za koju govore da hoće ju svojemi beči platit. Za tu školu će se potrošit osamnajst tisuć kran. Dakle recite vi meni gospodin urednik moru li ta gospoda učinit ta trošak od svojiga? Ne, nego ta će trošak učiniti „ečelsa junta“. To je lipa stvar. Ja bi rada znat od kuda će prit va tu školu talijanska dica morda od Piemonta ali od Savoje?

Zalsta dica od kuntrade Sošić neznaju ni kruha talijanski prosit. Tako nam Talijani našu dicu kradu. — Ki je pametan, ki ljubi svoj rod i svoju krv i ki neće da mu dite postane izdajica ta neće poslat svoju dicu va tu ni va nijednu talijansku školu.

Iz Barbana. Dan današnji imamo puno više izdajic, nego smo ih nikada imali, a jedan od takoveh izdajic posta je leta 1897. po rodu i materi zemlji pravi Hrvat duhtor de Liziriti.

Za njim su postali i drugi izdajice, a mej izdajicami i niki zavedeni kmetovi. — Dragi čitatelji širom naše mile Istre! Kako Vam je do ovega došlo? A ovako! Kada su vidili crni dupini Poreča, Kopra, Pule i Rovinja da propadaju, i da ako budu zgubili manjadure, da će biti kuka i janka za njihi dani, ča su učinili? Sakupili su se odbori, sastanki, sva društva, istarsko političko društvo, brzojavi: sve je to letilo i odlučilo, da im uze ne popucaju stavit gori onu civilizanu besidu: Osar tutto.

Potle svega tega iskali su ga i su ga i našli faktora svih opačin, što se zbivaju u Istri proti našoj slobodnoj stranki, našli su stvora, koj je pogazi sve ono, što mu je jednom bilo milo, narodno i sveto. Prva je njegova užasna opačina kriva prisiga pred svetim oltarom i svetim sakramentom na dan venčanja svoje sirotice i suprage tako da on danas živi raskalašeno daleko od nje.

I takovoga ne ubija sram i stid, tako da je pripravan učinit kako je reka c. k. kapitan Lojzij Fabiani, za beči i ono delo, za ko se gre va prāun.

Kad su se ti crni šimpanzi sakupili i pogodili se s njim za 100 fjorini, i on njim se je pokorija njihovim nečistim nakanam, samo da im pomore čim više mutit i gazit ovi narod miran s onim „osar tutto". Zato već nam je poznat izdajica, a izdajice jesu svi oni, koji primaju onu matuljsku škovacerū. Niki ju primaju, a ne bi radi ju primat, ma moraju, zač vaj si ga njim, kad ju ne bi primali, jer nikemu bi manjkala kakova gospocka stvar, drugemu zemlja i napilo, trećemu petača a četvrtemu — s kuće van, tako da su ti pravi Hrvati, ali danas ne moru se takovi priznat, ne smidu, a radi bi bit, za ono sunce ko ih grije, ali moraju bit „ščavi" ili sužnji i tancat moraju onako kako njihovi patroni svire. Oni su u istinu tega tanca štufi, ma moraju tancat, a za njihov tanac je dobro plaćen dotor Salo, ki prima za njihe tance 200 krun na misec. Dobro Vam stoji sužnji i podrepnjaki dupinske stranke.

(Sada sliedi jedna lepa pisma, ku ćemo štampat ako će Bog drugi put.)

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Krstić — ein Deutscher Abbazias. Glaubt es nicht? Und doch! Der Leitartikel in seinem schmutziges Schundblatte: „An die Deutschen Liburniens", wurde von Krstić verfasst, von einem k. k. Beamten ins Deutsche übersetzt und trägt die Unterschrift: „Ein Deutscher Abbazias". Krstić hat sich selbst geschämt, so einen Schund mit dem eigenen Namen zu unterfertigen. Also Krstić stellt sich dem Publicum als ein Deutscher Abbazias vor. Wenn das nicht Fopperei ist, dann wissen wir nicht, was Foppen heisst. — Wie kann Krstić, wie können seine Herren, den hiesigen Deutschen zumuthen, dass sie so wenig Vernunft, so wenig gesunden Menschenverstand haben, dass einer von ihnen so einen Unsinn, so ein dummes Zeug zusammenschreiben könnte wie es der erwähnte Artikel Dr. Salos ist. — In diesem Artikel wimmelt es an plumpen und frechen Lügen, wie sie es nur Krstić seinen verführten Bäuern in seiner „Tante" aufzutischen pflegt. Nun sehen wir, wie Dr. Salo in seinem Leitartikel lügt. Krstić nennt Istrien und unseren Bezirk sein Vaterland, trotzdem er kein Vaterland besitzt, da er dasselbe, wie wir bereits bewiesen haben, um monatliche 100 fl. verrathen hat, trotzdem er hier nicht heimatsberechtigt ist, und warnt die Deutschen Liburniens, nicht mit unserer Partei zu halten, da angeblich unsere Partei staatsfeindliche Ziele verfolgt. — Wir haben in unseren Artikeln: „Wer ist Istriens Feind", „Dr. Salos Grössenwahn", „Alles wagen — alles thun" zur Evidenz nachgewiesen, dass gerade die irredentistische Partei in Istrien, welche Dr. Salo für sein herostratisches Wirken bezahlt, eine staatsfeindliche, hochverrätherische, antiösterreichische Partei ist, während unsere Partei durch die Verhältnisse darauf angewiesen ist, eine staatserhaltende Partei zu bleiben, denn wenn Oesterreich aufhören würde zu bestehen, so würden die Kroaten von mächtigeren Stämmen in der Monarchie unterjocht werden. Die Italiener Istriens dagegen richten all ihr Streben und Wirken nach Rom. Davon kann sich jedermann überzeugen, der ihre in Oesterreich erscheinende Zeitungen, namentlich den Triester „Piccolo" liest. Aus diesen Zeitungen kann jedermann die Ueberzeugung schöpfen, dass die küstenländische Italiener jeden treuen Oesterreicher, sei er ein Deutscher, Slovene oder Kroate, hassen und verabscheuen, eben weil sie in diesen treuen Oesterreichern ein Hindernis für die Verwirklichung ihrer staatsfeindlichen Ideen erblicken. — Darum verspotten auch die küstenländische Katzelmacher die Deutschen mit den Schimpfwörtern: „gnocchi, patate" u. s. w. Leider sehen die Deutschen und Slaven Oesterreichs noch nicht ein, dass unser gemeinsamer Feind der Italiener ist, der beständig und unermüdlich darauf arbeitet, Welschtirol, Görz, Triest, Istrien und Dalmatien von Oesterreich loszureissen. Mir liegt eine beim Carbone in Abbazia gekaufte Ansichtskarte des italienischen Schulvereines vor. Auf derselben ist der italienische Dichter Dante auf der italienischen Halbinsel stehend gezeichnet, auf Tirol, Küstenland und Dalmatien hinweisend und die Worte aussprechend: „Verzaget nicht, der Kampf wird euch zum Siege führen", d. h. Tirol, Küstenland und Dalmatien werden bald unter das Königreich Italien kommen. Ist das nicht Irredentismus? Nun, sollten doch die Deutschen und Slaven Oesterreichs anstatt sich gegenseitig zu bekämpfen einig trachten Oesterreich vor solchen Irredentisten zu schützen.

Krstić wirft uns Kroaten vor, dass unsere Abgeordnete im Reichsrathe mit den übrigen Slaven halten. Was glaubt er, dass jeder ein Verräther ist wie er, der ums Geld vom radicalsten Kroaten der feurigste Italiener geworden ist? Wir sind Slaven und als solche müssen wir mit den Slaven halten, sonst wären wir Verräther. Der Nationalkampf zwischen den Deutschen und Čechen in Böhmen und Mähren, zwischen den Deutschen und Slovenen in Steiermark und Kärnten, betrübt uns zwar, aber geht uns in Istrien direct nichts an. Wenn einmal aber die gesetzlich gewährleistete nationale Gleichberechtigung in Oesterreich durchgeführt sein wird, so werden Deutsche und Slaven als treue Söhne Oesterreichs friedlich nebeneinander leben. — Dazu wird es jedoch zwischen den Deutschen und Italienern Tirols nie kommen, denn die dortigen Italiener streben nach Rom, während die dortigen Deutschen reichstreu sind.

Es ist ein Unsinn was Dr. Salo im erwähnten Artikel behauptet, dass die „Los von Rom"-Bewegung durch die slavischen Priester veranlasst wurde, während jeder deutsche Schulknabe weiss, dass diese Bewegung durch die Politik der deutschen clericalen Partei veranlasst wurde. Krstić will durch sein Schreiben nur irreführen und betrügen, kümmert sich daher nicht, wenn man ihn auf frischer Lüge ertappt.

Vergebliche Mühe Krstić! Deine Lügen sind zu plump und frech, dass du durch dieselben die hiesigen Deutschen für sich und für deine Katzelmacher gewinnen könntest, magst du noch so verführerische Worte an sie richten.

Krstić führt, um seinen Behauptungen nur einen Schein von Wahrheit zu geben, einige angebliche Thatsachen an, die auf unseren Hass gegen die hiesigen Deutschen deuten sollten.

So wirft er uns vor, dass wir Kroaten für die deutsche Schule in Abbazia nichts gethan haben. Dummes Zeug! Die hiesigen Deutschen wissen ja sehr wohl, dass wir für ihre Schule nichts thun können, weil das Schulwesen in Istrien in den Händen der Italiener ist. Die hiesigen Deutschen wissen auch, dass wir in Volosca und Abbazia je eine kroatische Privatschule erhalten müssen, weil uns die Italiener keine geben wollen, trotzdem sie dazu gesetzlich verpflichtet sind. Also wir konnten für die deutsche Schule nichts thun; was haben aber für dieselbe die Italiener gethan, die doch etwas thun konnten?

In den hiesigen Kirchen kann ohne Zustimmung der höheren kirchlichen Behörde keine Neuerung eingeführt werden. Wenn Herr Baron Reyer deutsche Predigten in Volosca oder Abbazia haben wollte, so hätte er sich an die höhere kirchliche Behörde wenden sollen, wie dies in Abbazia der Fall war. — Es ist ganz erlogen, dass gegen die deutschen Predigten in Abbazia unsererseits irgend etwas unternommen worden wäre. Beweise Salo!

Der Vorwurf, dass wir in unserem Blatte vom deutschen Gesangsvereine keine Erwähnung thun, ist auch für den einfältigsten Menschen lächerlich.

Salo will seinen Lesern glauben machen, dass die zu Ehren des Dr. Herold am 31. August veranstaltete Mondscheinpartie von den Kroaten arrangiert wurde, weil es galt: „Die Čechen, die Feinde der Deutschen zu ehren." Doch wissen alle, dass diese Mondscheinpartie dem Dr. Herold von seinen Landsleuten veranstaltet wurde. So eine unschuldige Mondscheinpartie will Krstić zu einer südafrikanischen Frage aufbauschen! Komisch!

Was die Wahl des Herrn Quitta in die Curcommission seitens der Gemeinde Veprinaz anbelangt, so wird doch jedermann einsehen, dass es jedem frei stand, einen anderen Candidaten aufzustellen. Wozu sonst die Wahl? Salo fuchst sich, dass er nicht Gemeindecassier in Volosca geworden ist. Eine Cassa ist nämlich das unerreichbare Ideal des Dr. Krstić. Warum im Gemeindeamte und in den übrigen Aemtern fremde Beamte angestellt werden? Aus dem einfachen Grunde, weil es keine geeignete Einheimische gibt. Krstić kümmert sich jedoch nicht um die Eignung: Geld ist ihm die Hauptsache.

Es ist eine ganz gemeine Lüge, die sehr viele Zeugen wiederlegen können, dass unsere Advocaten sich weigern, für deutsche Parteien die deutsche Sprache zu gebrauchen. Das kann man wohl vom italienischen Advocaten behaupten, weil er nicht im Stande ist, einen einfachen Brief in deutscher Sprache fehlerfrei zu schreiben.

Eines von den triftigsten Argumenten aber, welches Krstić gegen unsere Partei ins Feld bringt, ist jenes, bezüglich des Abbazianer Tagblattes. Auf Grund eines Gespräches in der Fischhalle von Volosca zwischen einem Fischer und einem Matrosen, will er unsere Partei der feindlichen Gesinnung gegen das genannte Blatt ziehen. E se non ridi di che rider suoli?

Was Krstić vom Polizei-Inspector und von den Angehörigen der kroatischen Nation schreibt, das ist schon zu dumm. Wenn der Polizei-Inspector parteiisch vorgeht, ist doch nicht unsere Partei dafür verantwortlich, man möge sich gegen ihn beschweren, wenn es wahr ist. Thatsächlich ist aber bisher gegen den Polizei-Inspector keine derartige Beschwerde erhoben worden. Der Höhepunkt des Komischen ist aber zu verlangen, dass wir unsere Landsleute nicht als unsere Brüder begegnen und behandeln sollten. No, Salo, höre doch einmal auf, solche Dummheiten zusammen zu plappern.

Die russische Tricolore auf der Markthalle! Um Gotteswillen habt ihr sie nicht gesehen? Nicht? Nein! denn das ist die kroatische Nationalfahne, die russische Tricolore hat eine ganz andere Farbenstellung. Die russische Fahne konnte man früher täglich auf der Villa Natha sehen, solange dort der russische Consul wohnte. — Sehet! Krstić und seine Herren, die Italiener, halten die hiesigen Deutschen für so dumm und einfältig, dass sie nicht die russische von der kroatischen Tricolore unterscheiden können. Das ist doch eine Beleidigung ohnegleichen! Krstić ist mit seinen Beleidigungen gegen die Deutschen wirklich frech. — Er sagt, dass „Schwabe" gleichbedeutend ist mit „Ungeziefer" und doch weiss jedermann, dass der Name „Schwabe" eine etnografische Bedeutung habe und vom „Schwabenlande" herrühre. Die Kroaten in Dalmatien, Bosnien, Herzegowina, Kroatien, Slavonien, nennen daher nach diesem Namen die Deutschen ohne auf irgendwelche Beleidigung zu denken. Mit solchen entstellten, ersonnenen gefälschten Thatsachen will Krstić die Deutschen Abbazias gegen uns hetzen, gerade so, wie er die arme Bauernbevölkerung Istriens durch Lügen aufhetzt. — Man sieht es, dem Krstić liegt unsere Gemeinde am Herzen und hofft, dass ihm die Deutschen zur Gemeindecasse verhelfen werden. — Die hiesigen Deutschen wissen wohl was ihre Pflicht ist und brauchen von Dr. Salo keine Belehrung. Jedenfalls werden sie sich wohl überlegen, bevor einer von ihnen mit einem Krstić und den istrianischen Irredentisten sich vereinigt. Wir haben alle, Slaven und Deutsche, von ihnen genug Schaden, denn aus dem Landesfonde wird Krstić und sein Schundblatt bezahlt und noch müssen wir alle dazu beisteuern. Wenn es so fortgeht, werden wir in einigen Jahren 200% an Landeszuschlägen zahlen müssen. Es würde gerade noch fehlen, dass sie unsere Gemeinde in die Hände bekommen! Dann wären wir alle, Deutsche und Slaven petschiert! Addio Salo!

† **Andrija Marija Šterk.** Naš se je pokojni biskup rodio godine 1827. dana 28. novembra u Voloskom. Već od svojega djetinstva pokazivao je veliku ljubav do nauke i znanja, a ta ga ljubav nije ostavila ni kasnije na višim školama. Već od prvoga početka je njegova dobra duša naginjala k Bogu i to ga je nagnuće potaklo, da se je posvetio svečeničkom stališu.

Zaredjen je bio 24. septembra 1853. i već drugu godinu iza toga bio je namješten kao kapelan u Oprtlju, gdje je ostao samo godinu dana, jer je odmah za tim bio premješten u Trst i to najprije kao kapelan u Jezuitskoj crkvi, a kasnije naime god. 1857. postao je stolni vikar pri sv. Justu. U to je vrieme predavao poviest u tršćanskom sjemeništu, te si je i kao učitelj znao pridobiti obću ljubav.

Godine 1866. bio je premješten kao župnik u Lovran gdje je i ostao punih 14 godina. Tu je za pravo započeo njegov mučenički život jer je izvan svake sumnje, da se je duboko dojimalo njegove dobre i nježne duše ono grdno ponašanje lovranskih iredentista.

Kao župnik i kao prijatelj puka on si je stekao silnih zasluga i da bi u onoj župi vladali ma koliko normalni odnošaji, sav bi Lovran morao da gorko plače smrt bivšega plovana i biskupa.

God. 1880. postao je kanonik u Trstu, pa župnik sv. Justa a najzada god. 1885. kapitularni dekan.

U tom svojstvu ostao je sve do god. 1894. kad je naime postao biskupom u Krku. Svima je još u pameti ono veliko veselje, koje smo počutili, kad smo doznali, za to imenovanje, a kud i kamo veća je bila naša radost kad je ono godine 1896. pukao glas, da ga Njegovo Veličanstvo naš presvetli Cesar i kralj Franjo Josip I. imenovao, a sv. Otac Papa potvrdio za biskupa tršćansko-koparskoga, koju čast je obnašao sve do svoje smrti.

Umro je u dobi od 74 godine.

U prvašnje vrieme bio je i zastupnikom sabora u Poreču i tamo je odvažno branio hrvatsko ime i hrvatsku čast, što mu Talijani nisu i ne će nikada oprostiti. Od tuda i sva ona mržnja i oni napadaji, kojima je nevoljni starac eto i podlegao.

Pokojnikovo je tielo balsamano i od danas je izloženo za javnost. Pogreb će biti u subotu dne 21. o. m. Sprovod će krenut iz biskupije u sv. Just, a odanle na groblje sv. Ane.

Talijani hoće i proti mrtvomu biskupu da demonstriraju. Mjestne oblasti da neće ni biti zastupane na sprovodu. Kaptol je izdal talijanske i latinske sažalnice. Liepi Kaptol, ki ne poštuje jezik svoga biskupa. Rodbina je izdala sažalnice u hrvatskom i i talijanskom jeziku. Zašto pak u talijanskom jeziku — to mi ne shvaćamo.

Občina Kastav za zavod sv. Jeronima u Rimu. Na 13. o. m. brzojavilo je občinsko Glavarstvo va Beč i Rim, da proteštuje proti onoj razbojničkoj navale, koju su talijanski banditi na 29. augusta učinili va zavod sv. Jeronima za hrvatski puk. Va Beč brzojavila je Kastavska občina ovo:

Njegova Preuzvišenost Ministar
Goluchowski

Beč.

Molimo zaštitu zavoda Jerolimskoga za hrvatski narod u Rimu proti silovitom napadaju samozvanih Dalmatinaca.

Za občinu Kastav — Istra

Načelnik:
Jelušić.

Eminentissimo Cardinali Rampolla
Roma - Vaticano.

Communitas Castnae in Istria gratias agit Pontifici pro instituto hieronymiano

Croaticae gentis condemnans ausum violentum Pseudodalmatarum.

Praefectus:
Jelušić.

Zadnja „Teta Jambrožija“ je bila šekvestrana. Za svem tem su ju Krstićevi prijatelji po Voloskem raznašali, za svem tem ju je Krstić na Štacijone pul Matulj nedelju jutro delil ljudem, za svem tem ju je Ambroziuka prodavala va svojoj kuće puli Matulj. Takov šekvestar malo koristi i malo škodi. Još se Krstić temu ruga!

„Teta Jambrožija“ va stomanje od munjeneh. Zadnje subote je „teta Jambrožija“ tako ponorela, da je nedelju na 15. o. m. g. baron Reinlein c. k. komisar na Voloskem telegrafal na sve peti bandi, da se munjenu „teta“ ferma, kade god se ju najde Kako čujemo našli su ju jandarmi puli Mužgic na Voloskem i čim su ju spazili, valje su ju vezali va vreću i nesli su ju va špital. — Ta svinja od „teti Jambrožije zrigala je zadnju subotu neč jako pogrdnega proti jednemu našemu vrednemu redovniku. Neki govore, da su ju vezali za to, zač da njoj je bila na Sale prikolana jedna figuričina, ka je prikazevala popa, kuharicu i jednega mačka. Svaki ki je onu sliku videl rekal je da je on pop jako spodoban pateru Krstiću, kada je još bil va seminarije, a i ona baba da ni nijedna druga, ako ne stara Mantenjudičina nobile de Gatti, kad je bila mlaja To da se pozna po mačke, ki njoj je vavek blizu. Svakako škarfija je sada, a škarfija je bila kad je bila i mlaja. — Un brutto stampo!

Občine Lovran i Veprinac za talijanske landravce. Pred 18 dan bil je na Voloskem jedan talijanski delavac iz Italije, ki je prišal z Dubrovnika i hodil v Italiju s celom svojom familijom. Na Voloskem je pital lemožinu za moć putovat v Italiju. Jedan naš čovek poslal ga je neka gre talijanskemu konzulu v Reku, no Talijan je rekal da je dobil od konsula samo za put do Kunfina a da ča će tamo umret od glada. Pokazal je nekakovu knjižicu va koj je bilo zapisano da mu je občina Lovran dala 5 krun a Veprinac 5 krun podpore.

Mi nimamo niš proti temu da se siromaha pomore magari on bil Talijan, ale znamo za seguro da ni lovranska ni veprinačka podeštarija nebi dale pomoći jednemu austrijaku da pride va potrebe prosit pomoć. Talijana z Italije Štiglić i Jeletić drže za brata od krvi pak neka podeštarija dava. Naš čovek dal je temu Talijanu nekoliko šestic i poslal ga z Bogom.

Nesreća ili samoubojstvo. Ponedeljak jutro na 16. o. m. kad je razdanilo našli su puli vahtarice na Jušićih na železničkeh šinah, jednega mrtvega čoveka kega je u noći bila železnica strla. Obedve noge su mu bile presečene. Do sada se ne zna ki je ta čovek nit je se sam hitil pod železnicu al mu se je dogodila nesreća.

Ki laže? A ki nego Salo, to je njigova služba i njigov zanat. Va zadnjoj „Tete“ piše da je gola laž ča smo mi va „Narodnem liste“ od 12. o. m. pisali od njega i Stirna. Celo Volosko i cela Opatija je od te barufi dan za tem govorila, sto ljudi je videlo i čulo, nekoliko ih je s kafetarije bežalo pak još ima obraza govorit da ča smo mij pisali od te barufi da ni istina. Pfui! Niti da su ljudi čuki!

Salo i hrvatski jezik. Salo va svojoj zadnjoj špudačere piše da se va talijanskoj škole na Voloskem vadi talijanski nemški i hrvatski a va našoj da se ne vadi nego hrvatski, ki ni jednemu ne rabi. Vidite malo to nesrećno Salo! — Ki vadi va talijanskoj školi nemški á? Ča morda Pegan ki nima nanke ispita ali ežamena za nemški jezik kako ni za hrvatski zač mora prihajat na volosku školu rukavački učitelj da decu vadi buduć ni Pegan kapac. Pak s hrvatskim jezikom ga ima Salo! Ča bi pak storil da ne zna hrvatski? Ča bi mu morda davali Talijani 100 fjorini na mesec da ne zna hrvatski. Bi upravo od glada umrl da ne zna hrvatski. A kako piše svoju „tetu Jambrožiju“ ako ne hrvatski. — On more zahvalit Bogu da su njigovi mački onako trubasti i zapučeni da se puste od njega atoržijo peljat kako medvedi na špage. Da su malo šegaveji bi mu bili već altroke vritujak dali. —

Mužgice i hrvatska škola na Voloskem. Neki dan je jedna Mužgica fermala jednega malega ki hodi va hrvatsku školu, pak mu je zela knjige, pogledala na njih i počela mu se je rugat; „Tatalović, vadiš se po tatalovičku ča ćeš postat profesor od Tatalovići i druge bedastoće. Mali njoj je odgovoril kako je najbolje znal, najme rekal njoj je: Ča je to Vas briga“, i šal je ča a Mužgicu pustil na cedilu. Ča ni to za smet se da jedna stara ženska gre dece rugat se na ceste za to ča gredu va našu školu. — Bog njoj daj pamet! Da ni njiji sin hodil va hrvatsku školu ne bi bil nikada postal ono ča je. Va takoveh ženskeh je uprav sotonu, ka njim ne da mira.

Schreiberova politika. Pripoveda nam prijatelj ki je slučajno mimo prošal i čul da je pondeljak na 16. o. m. večer gospodin Schreiber c. k. porezni oficial na Voloskem va jednoj butige pred više ljudi kazal šekvestranu „Tetu Jambrožiju“ i tumačil, ča je nutre bilo napisano i rigal svako zlo proti Hervatom. Po zakone se jedan šekvestran foj nesme ni delit okole ni jasno čitat ni tumačit a kamo još hvalit ono ča je šekvestrano. Gospodin Schreiber, kako c. k. impiegat to jako dobro zna pak svejedno to dela. Ča smo va istinu već tako dugo prišli da naši neprijatelji moru sve delat makar to bilo protuzakonito?

Viva Istria italiana kričali su po Voloskem sobotu 14. o. m. na večer „podešta dei gatti“ i nekoliko c. k. impiegati kad su se va karoce vračali od nekakove fraji v Opatije. I još te reć mački da mi provociramo.

Provincialni adicionali i mesari. Istarski je sabor va jednoj svojoj ovoletnoj sednice povisil provincialni adicional na vino i meso od 100 na 125 po sto dakle od svakega šolda jedan kvarat. Naši mesari na Voloskom i Opatije su tu priliku porabili za podražet meso za celi 4 šoldi. To je va istinu čudno! Med tem ni naš presvetli Cesar htel potvrdit povišenje adicionala pak će sada adicional na vino i meso bit opet 100 po sto. Se razume da te mesari snižit opet cenu mesa kako je bila prvo.

Lovranski Kalabrezi nisu na 10. o. m. na obletnicu smrti naše Cesarice ni obesili banderu na pol asti. Ma bi za talijansku kraljicu! Takav je vidite Kalabrežki patriotizam. Una vergogna!

Za sv. Jerolim u Rimu poslala je Hrvatska Čitaonica u Mihotići ovaj brzojav:

Njegovoj Preuzvišenosti ministru vanjskih posala
Beč (Ballplatz).

Osudjujući ogavnu provalu iredentista u Hrvatski kolegij sv. Jeronima molimo Vašu Prenzvišenost da izvoli uzeti u obranu povrijedjeni hrvatski narod.

Hrvatska Čitaonica
Mihotići (Istra).

Liep primjer. G. Oroslav Perklić, fin. stražar koji je premješten u Pulj, darovao je na odlazku 10 k za narodne svrhe i to: 4 k za Družbu Sv. Cirila i Metoda, 4 k za „Sokol“, a 2 k za „Narodni list“. — Živio plemeniti darovatelj! Ugledali se i drugi u njegov primjer!

Novo leto. Subotu na 14. ovega meseca slavili su židovi novo leto, naime početak leta 5662 (pet tisuć šest sto šestdeset i dva) od stvorenja sveta.

Mac Kinley umro. U subotu umro je predsjednik Saveznih Američkih država. Na njegovo mjesto izabran je Rosevelt.

Svi u Zamet. Nedelju na 22. o. m. bit će va Zamete vela slava. Pjevat će 4 pjevačka družtva. Igrat će vojnička banda. — Ala svi u Zamet!

Istarski sabor.

VI. sjednica obdržavana va Kopre na 14. o. m.

Na galerije ima malo fakini, a fakinke ni jedne. Bila je subota, pa su valjada imele spražnjevat kibli, zato nisu prišle na galeriju, kade njim je pravo mesto. Pak po ča bi i prišle? Gledat mizeriju i neznanje i nesposobnost njihoveh deputati? Čut kako je zastupnik vlade Bennata onako lepo ošinul po nose radi konkursa za šumarske činovnike? Bennati se je naime jadil, da se za te činovnike zahteva poznavanje hrvatskoga i slovenskoga jezika, a Fabiani mu je odgovoril, da on ni kriv ako se v Istre govori većinom hrvatski i slovenski. Ka preza za Bennata?

Interesantno je od te sjednice još i ovo:

Campitelli je zbrbljal, da se učiteljem ni moglo povisit plaću s 1. septembrom, kako se je bilo već odlučilo, zač da presvetli Cesar ni potvrdil adicional na meso i na drugo, i tako da nimaju dosti bečí za plaćat učitelje. Ma ih imaju za plaćat nepotrebnu gimnaziju va Pazine, ma ih imaju za plaćat Krstića i „tetu Jambrožiju“! — Kako vavek naši su zastupnici i na toj sjednici postavili lepeh predlogi, ma za korist kada Talijani nete da znaju za potrebe siromašnega puka. Osobito su lepo govorili braća Trinajstići i profesor Mandić.

VII. sjednica obdržavana va Kopru na 17. o. m.

Njeki predlozi za podporu tučom oštećenim primaju se jednoglasno. Vredno je spomenuti da su Bennati i neki drugi talijanski zastupnici postavili takove predloge za krajeve, za koje su ih već prije postavili naši hrvatski i slovenski zastupnici.

Čita se interpelacija zastupnika Jenka i drugova radi usiljavanja talijanskoga jezika slovenskim i hrvatskim posjednikom sa strane komisije za pošumljivanje i to putem c. kr. činovnika.

Čita se takodjer interpelacija zastupnika Kozulića i drugova radi nemira i izazivanja naših čestitih ljudi u Novojvasi kod Poreča osobito od kad je tamo namješten kao župe upravitelj neki Toso. Sve tužbe proti njem kod biskupa, poznatoga neprijatelja vjernika one biskupije hrvatskoga jezika, ostale su bezuspješne.

Gospoda Talijani prigovaraju tečajem čitanja te interpelacije. Bode ih težnja za pravom i mirom.

Kod točke o zemaljskom obračunu za god. 1900. govori zast. Dr. Stanger i to hrvatski. Na galerijah je tiho dotle, dok se ne počmu micati i izlaziti neki talijanski zastupnici. Kasnije govori zast. Dr. Stanger talijanski.

Kasnije govori zast. dr. Stanger talijanski. Gospodi talijanskoj dakako nije ni šad pravo, jer jim nabraja bistro i čisto njeke težke griehe, kakovih se nigdje u Europi nepočinja. Nam nije moguće, veli, kontrolirati obračune. Nas se nije biralo u nijedan odbor. Nam se neda ni izveštaja saborskih odbora kako jih pravilnik jasno propisuje. Nas se je nasilnim načinom iztiralo iz iz zemaljskoga odbora. Nas se nebira u zemaljsko školsko vieće, u kotarsko školsko vieće, u cestne odbore, nikamo. Tu ne mogu biti čisti poslovi. To je proti parlamentarnim običajem cieloga svieta. Na zemaljsku upravu troši se ogromna svota od 111.000 kruna. Na nepotrebnu talijansku pokrajinsku gimnaziju okolo 30.000 kruna. U ime stipendija djakom dieli se okolo 10.000 kruna, i te se nedieli, nego njimi se vabi u talijansku gimnaziju, i nedaje se nikakvih podpora našim djakom. Svezi potrošarinskoj vinara predložio je zemaljski odbor, da dade, mislimo na ime Opatije, 21.000 kruna, a 3000 za Krstića, za „Pravu Našu Slogu“. Ona sveza nije o tom htjela čuti, ona je odgovorila, da će radje platiti zemaljskom odboru 24.000, pak nek on daje Krstiću što hoće, i nek se on s njim pača, oni neće, da ulaze u takovu smradariju, u takovo gadno baratanje zemaljskoga odbora sa novcem siromašnih poreznika. Pak da bi još zaisto daval nego za onakav smradan list kakav neima para na svietu. Nego jednako s jednakim.

Za toga govora bilo je raznih uzklika na adresu zemaljskoga odbora i zemaljskoga kapitana. Ovaj poslednji je crven (čudo da se još crveniti može!) i poslie govora njekoliko nerazumljivih riečí rekao. Članovi zemaljskoga odbora dogovarali su se, što će, i poslali u boj druga Tomasa. Da toga nikad nisu učinili, još bi možda bio kogod dvojio o prigovoriti dr. Stangera! Tomasi oborio je na njekoliko riečí njeke prigovore, ne rekav ništa, pak prešao na hrvatski gimnazij u Pazinu, koj spada u zemaljski obračun kao Pilat u vjerovanje. Na dugo i na široko čitao je izvještaj presvj. nadzornika Klodića o tom gimnaziju, pak na čitanje njekoga valjda službenoga pobijanja onoga izvještaja njekoj ekscelenci.

Dr. Stanger mu je na to uzvratio, da se nemože izreći bolje pohvale hrvatskoj gimnaziji nego ju je izrekao Tomasi, ma i bilo smješnih i absurdnih stvari u njegovom govoru.

Stvari što si ju svojim govorom stekao Tomasi nije mogao pregovoriti, Costantini, pak je i on nješto pripovjedao o njekom djaku, koji da je htjeo ljetos preći iz hrvatske na talijansku gimnaziju. Tu je spomenuo i zast. Spinčića.

Ovaj se je na to ustao i počeo govoriti, dakako hrvatski. Na znamenje dano od talijanskih zastupnika stale su bučiti galerije. Stari Campitelli vrtio se je na stolice po običaju kao jopac. Neće mu se da vrši svoje dužnosti, a opet mora. Izpražnjuje jednu galeriju poslie duljega vremena, pak opet poslie duljega drugu. Talijanski zastupnici bi raznim poklici hćeli zavesti govornika da govori talijanski, al se on neda, već njim odrješito odgovara. Konačno jih većina ako ne svi izlazi na galerije i onda može Spinčić govoriti. Smisao njegovih riečí bio je sliedeći: Dr. Stanger u ime svoje i svojih drugova učinio je težke prigovore zemaljskoj upravi, zemaljskom odboru i većini zemaljskoga sabora. Predstavnici ovih mjesto da prigovore pobijaju, brblju o koječem, najviše o državnoj gimnaziji za uzgoj hrvatskih mladića, koja ni malo nespada na obračun zemaljske zaklade, pošto se iz nje netroši nit novčića na tu gimnaziju. To je najbolji dokaz, da one prigovore Dr. Stangera nemogu pobiti, da je sve što je rekao istinito — a zaključak toga, da neima na kontinentu sramotnije uprave nego ona koju vodi zemaljski odbor Istre i kojoj je na čelu komendator Campitelli.

Asesora Chersicha, komu je reko Spinčić u brk, da se ne srami biti asesorom bivši onako izabran, branio izvjestitelj Bubba, al uzalud. On je izabran samo usljed nasilja, i zbilja se nesrami biti asesorom.

Iza toga je skoro sjednica svršila i urečena sliedeća za četvrtak dne 19. septembra.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „LOVOR“

Opatija - Volosko.

Podpisani javlja ovim p. n. gospodi pjevačima i tamburašima, da će se držati sada u nastavše jesensko kao i u zimsko doba vježbe pjevanja u **utorak i subotu*) u 8 sati na večer** a vježbe tamburanja u **sredu i četvrtak u isto doba.**

Upozoruje se istodobno i postavlja na srdce gg. članovima, da marljivo polaze svi u točnu uru rečene vježbe, da bude tako ovo po našu narodnu stvar toli koristno društvo moglo odgovarati svojoj zadaći.

Opatija, 10. rujna 1901.

Odbor.

*) Ili ne petak kako je bilo pogrešno javljeno u posliednjem broju.

Traži se naučnik za trgovinu u jestbinam. — Treba da pozna dobro hrvatski i njemački, da znade čitati i pisati. — Tko želi biti primljen u službu neka se osobno prijavi gosp. **P. Tomašiću** trgovcu u Opatiji.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.